

Hindeline töö - Venemaa tsaaririigi lõpp ja Eesti riigi loomine.

19. sajandi lõpus ja 20. sajandi alguses oli Venemaa väga suur ja võimas riik. Venemaal oli palju maad, metsi, põllumaad ja muid loodusvarasid. Venemaa oli ka maailma suurima rahvaarvuga riik.

Venemaad valitses tsaar, kellel oli piiramatu võim. Ainult vähesed rikkad inimesed said riiki juhtida. Tavalised inimesed – talupojad, töölised ja haritlased – ei saanud riigi juhtimises kaasa rääkida. See tekitas rahulolematust, sest inimesed tahtsid rohkem õigusi ja vabadust. Tsaar aga ei tahtnud midagi muuta.

Linnadesse ehitati tehaseid ja vabrikuid, kus töötasid talupojad, kes olid maalt linna kolinud. Tööpäevad olid pikad, töötingimused rasked ja palk väike. Töölised hakkasid oma õiguste eest võitlema ja korraldasid streike. Töölised unistasid ühiskonnast, kus kõik inimesed on võrdsed ja tehased kuuluvad töötajatele. Seda nimetatakse kommunismiks. Kommunistid tahtsid teha revolutsiooni ja võtta võimu enda kätte.

1914. aastal algas Esimene maailmasõda. Venemaa sõdis Saksamaa vastu koos Prantsusmaa, Inglismaa ja Ameerika Ühendriikidega. Sõda kestis üle nelja aasta ja kõik riigid kandsid suuri kaotusi.

Venemaad valitses tol ajal tsaar Nikolai II. Inimesed arvasid, et tsaar ei hooli oma rahvast. Venemaal oli nälg ja korralagedus, ning sõjas sai Vene armee palju lüüa. 1917. aasta märtsis loobus tsaar troonist. Võim läks uue valitsuse kätte, mis lubas teha uuendusi.

Sama aasta sügisel kukutasid kommunistid valitsuse ja võtsid võimu. Nad rajasid uue riigi, mida hakati nimetama Nõukogude Liiduks.

Milline oli Venemaa 19. sajandi lõpus ja 20. sajandi alguses?

- a) Väike ja vaene riik
- b) Väga suur ja võimas riik
- c) Ainult metsadega kaetud riik

Kes valitses Venemaad enne 1917. aastat?

- a) Kommunistid
- b) Tsaar
- c) Demokraatlik valitsus

Miks olid töölised rahulolematud?

- a) Nende tööpäevad olid pikad, töötingimused rasked ja palk väike.
- b) Nad ei tahtnud tehastes töötada.
- c) Nad ei saanud piisavalt süüa.

Mis juhtus 1917. aasta märtsis?

- a) Kommunistid võtsid võimu.
- b) Tsaar loobus troonist.
- c) Esimene maailmasõda lõppes.

Kuidas nimetati riiki, mille kommunistid löid?

- a) Venemaa Keisririik
- b) Nõukogude Liit
- c) Saksamaa Liit

20. sajandi alguses kuulus Eesti Vene tsaaririigi koosseisu. Riigikeel oli vene keel, mida kasutati koolides ja ametiasutustes. Eestis oli suur mõju ka sakslastest mõisnikel, kes olid siin elanud juba kaua.

Enamik eestlasi olid vabad talupojad, kes hakkasid huvituma poliitikast. See ei meeldinud ei tsaarile ega mõisnikele, kuid nad pidid eestlastega koostööd tegema. Eestlased ja sakslased tahtsid rohkem otsustusõigust Eesti asjades. Kui Venemaal kukutati tsaar ja võimu võtsid kommunistid, tahtsid eestlased Venemaast lahku lüüa ja saada iseseisvaks.

Pärast kommunistide võimuhaaramist Venemaal läks olukord Eestis raskeks. Saksa vägede kartuses lahkusid kommunistid Tallinnast. Eesti poliitikud kasutasid võimalust ja kuulutasid 24. veebruaril 1918 välja Eesti Vabariigi. Kuid Esimene maailmasõda kestis veel ja Eesti riik sai tõeliselt tekkida alles pärast Vabadussõja võitu.

Kui Esimene maailmasõda lõppes, ei tunnustanud Venemaa Eesti iseseisvust. Eestlased pidid oma iseseisvust kaitsma Vabadussõjas. Punaarmee oli palju suurem kui Eesti väed, kuid eestlased suutsid vaenlased peatada ja välja tõrjuda. 2. veebruaril 1920 sõlmiti Tartus rahuleping, millega Venemaa tunnustas Eesti iseseisvust.

Eesti Vabariigi loomine andis eestlastele võimaluse juhtida oma riiki. Rajati riigiasutused ja võeti vastu seadused. Mõisate maad jagati taludeks, mis kuulusid nüüd inimestele, kes neid harisid. Taludesse toodi elekter ja põllutöömashinad. Eesti talude toodangut, näiteks võid ja peekonit, müüdi teistesse riikidesse.

Palju tehti ka kultuuri ja hariduse heaks. Koolides ja ametiasutustes hakati kasutama eesti keelt. Ehitasid uued koolimajad ja Tartu Ülikool alustas eestikeelset õpet. Eesti kultuur tõusis kiiresti Lääne-Euroopa tasemele.

Iseseisvusaja lõpuks jõudis Eesti nii maal kui linnas heale järjele. Kodudesse ilmusid telefonid, raadiod ja muud kodumashinad. Tänavatel sõitis üha rohkem autosid.

Eesti iseseisvuse saavutamisel oli tähtis roll Konstantin Pätsil. Temast sai Eesti esimene president. Ta aitas riiki arendada, kuid ei toiminud alati demokraatlikult. Ta koondas võimu enda kätte ja otsustas tähtsaid asju kitsas ringis. Teise maailmasõja alguses kaotas Eesti oma iseseisvuse ja langes Nõukogude Liidu võimu alla.

Lugemisküsimused koos vastusevariantidega

Milline keel oli 20. sajandi alguses Eestis riigikeel?

- a) Eesti keel
- b) Vene keel
- c) Saksa keel

Kes olid Eestis mõisnikud?

- a) Kohalikud eestlased
- b) Sakslased
- c) Venelased

Mis juhtus 24. veebruaril 1918?

- a) Eesti kuulutas välja iseseisvuse
- b) Esimene maailmasõda lõppes
- c) Konstantin Päts sai presidendiks

Mis oli Vabadussõja tulemus?

- a) Venemaa võitis Eesti
- b) Eesti kaotas iseseisvuse
- c) Venemaa tunnustas Eesti iseseisvust

Mida tehti mõisate maadega pärast Eesti iseseisvumist?

- a) Need jäid mõisnikele
- b) Need jagati taludeks
- c) Need müüdi välisriikidele

Mis keel asendas saksa ja vene keele koolides ja ametiasutustes?

- a) Inglise keel
- b) Eesti keel
- c) Soome keel

Kes oli Eesti esimene president?

- a) Konstantin Päts
- b) Jaan Tõnisson
- c) Johan Laidoner

Mis juhtus Teise maailmasõja alguses?

- a) Eesti jäi iseseisvaks
- b) Eesti langes Nõukogude Liidu võimu alla
- c) Konstantin Päts loobus võimust

Tõmba kokku sõna ja selle tähendus.

Vabadussõda

okupatsioon

kommunistid

streik

Esimene maailmasõda

- Tööandja mõjutamiseks ja töötajate nõudmiste saavutamiseks korraldatud tööseisak.
- 1914-1918 kestnud suur sõda, milles osalesid peaaegu kõik Euroopa riigid ning USA ja Jaapan
- Eesti omariikluse kaitsmiseks aastatel 1918-1920 peetud sõda.
- Iseseisva riigi hõivamine teise riigi poolt
- Ettevõtete ühisomanduse ja töörahva võimu pooldajad